

Radne tranzicije u Srbiji

Dragan Stanojević

Filozofski fakultet
Univerzitet u Beogradu

Teorijske pretpostavke

- Životni tok
- Radne tranzicije

Rad je ključni preduslov socijalne integracije a obrazovanje je glavni kanal prema tržištu rada.

Kako se rad diverzifikuje, postaje nesiguran i segmentiran, njegov se integrativni potencijal smanjuje.

Prelazak u odraslost je postao duži, složeniji i nelinearan (Furlong and Cartmel 2007; Thompson 2011)

Radne tranzicije možemo posmatrati kroz tri bazična problema:

1. razvijenosti tržišta rada
2. usklađenosti znanja i veština i potreba tržišta i
3. jednakosti šansi koje garantuju da će potencijali (talenti) biti iskorišćeni na adekvatan način.

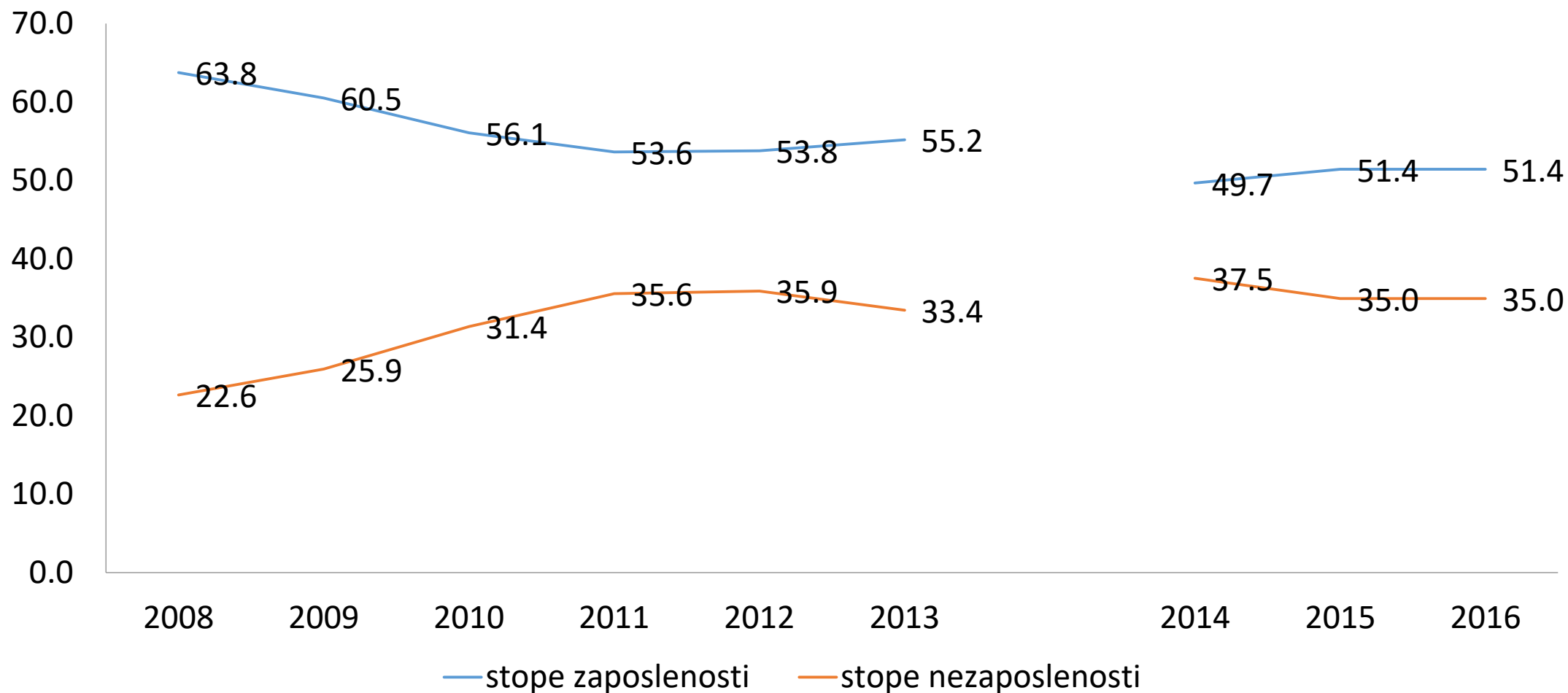
- Pozicija mladih na tržištu rada je nestabilna iz nekoliko razloga
  - Nedostatak iskustva na konkretnim poslovima
  - Poslednji dolaze a prvi odlaze iz firme (otpremnine za otpuštanje su manje)
  - Uvođenje novih fleksibilnih radnih aranžmana koji pogađaju nove generacije

Teorije *tranzicionih režima*

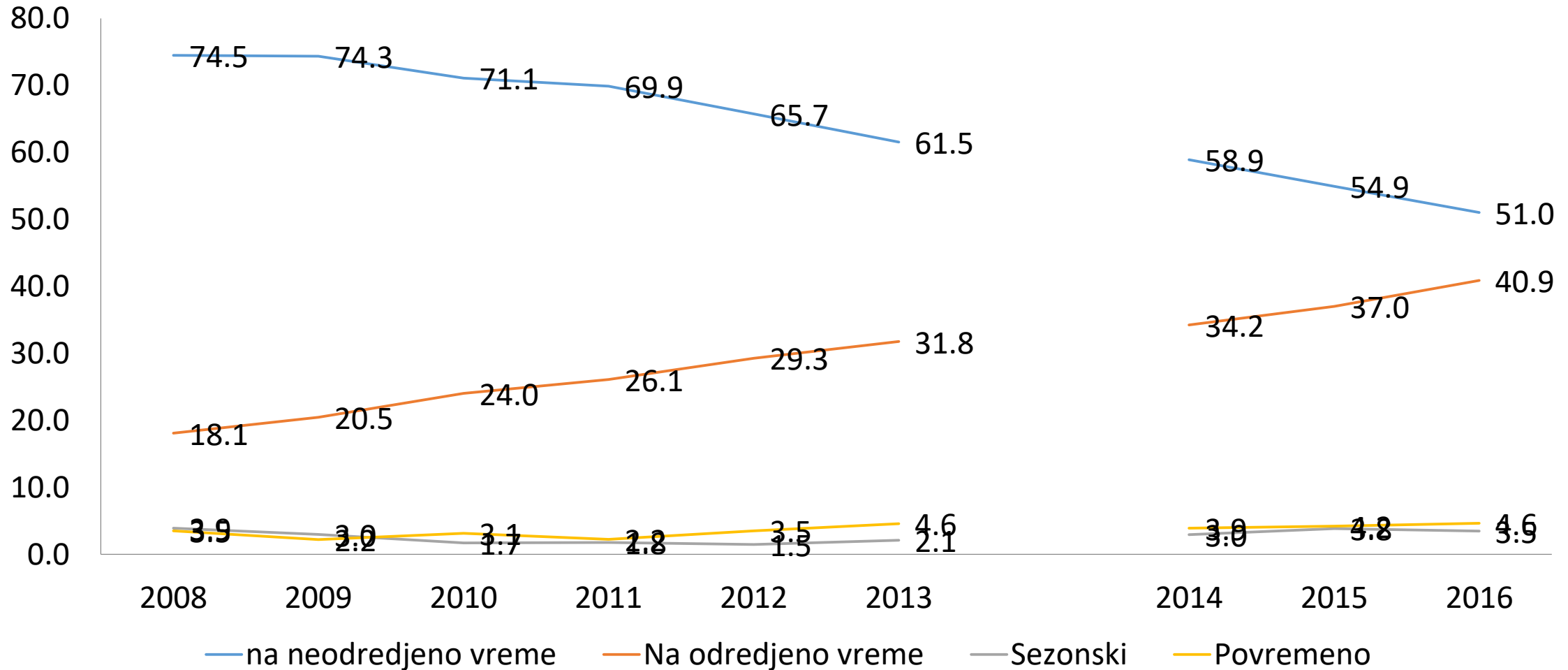
- *Univerzalistički režim tranzicije*
- *Režim usmeren na zapošljavanje*
- *Liberalni režim*
- *Sub-protrektivni*
- *Postsocijalistički* (Walter et al., 2009)

Režim	Zemlja	Tržište rada	Učešće žena
Univerzalistički	Danska, Finska	Otvoreno, niski rizici	Visoko
Usmeren na zapošljavanje	Austrija, Nemačka, Francuska, Holandija	Zatvoreno, rizici na marginama	Srednje
Liberalni režim	UK, Irska,	Otvoreno, visoki rizici	Visoko
Sub-protrektivni	Italija, Portugal, Španija	Zatvoreno, (neformalni rad)	Nisko
Post-socijalistički	Bugarska, Rumunija, Slovenija, Srbija	Zatvoreno, viski rizici	Nisko (uz izuzetke – SLO)

Položaj mladih (15-29) na tržištu rada

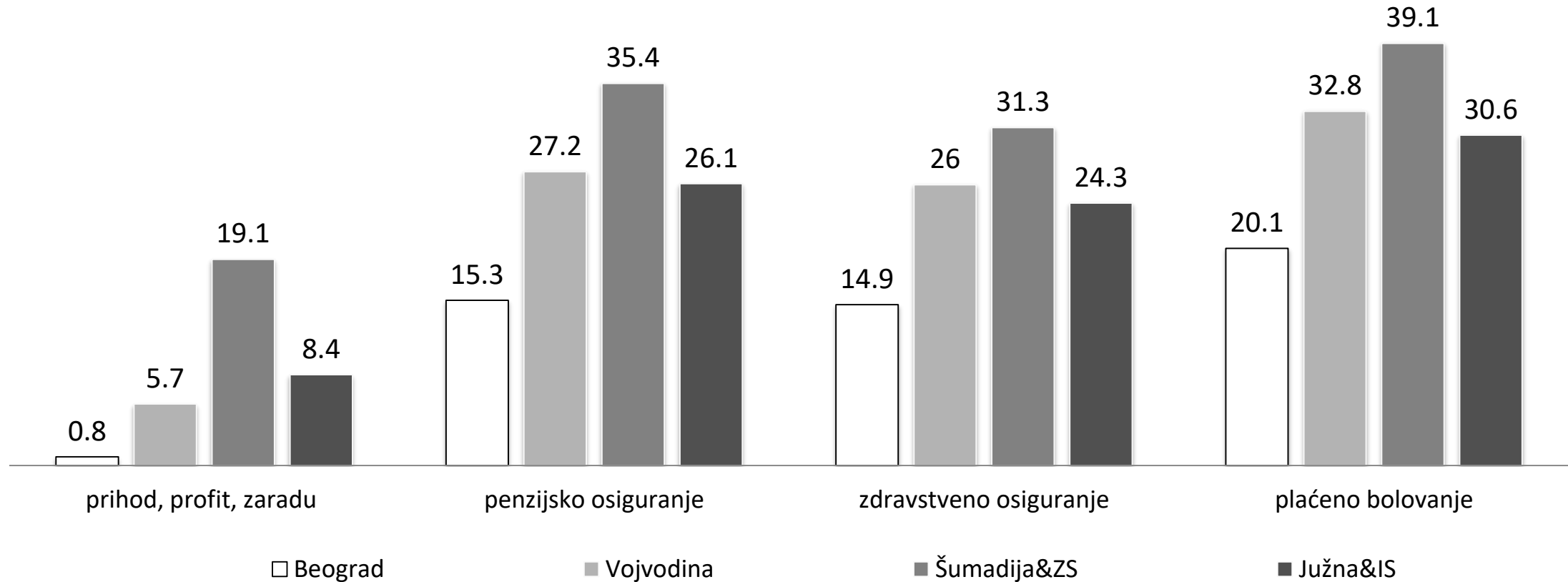

Tip ugovora na poslu: mladi starosti 15-29 godina

Sigurnost zaposlenja – radnička prava

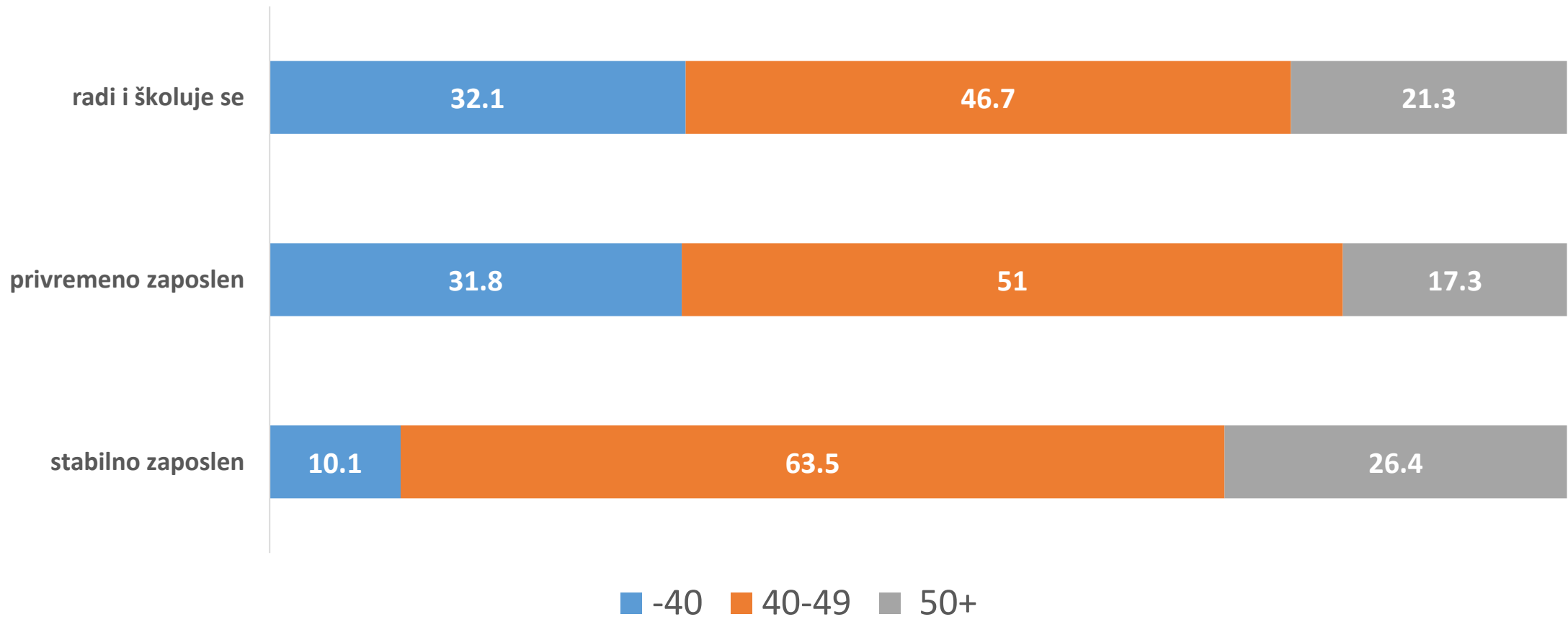
Na poslu ne ostvaruje pravo na...

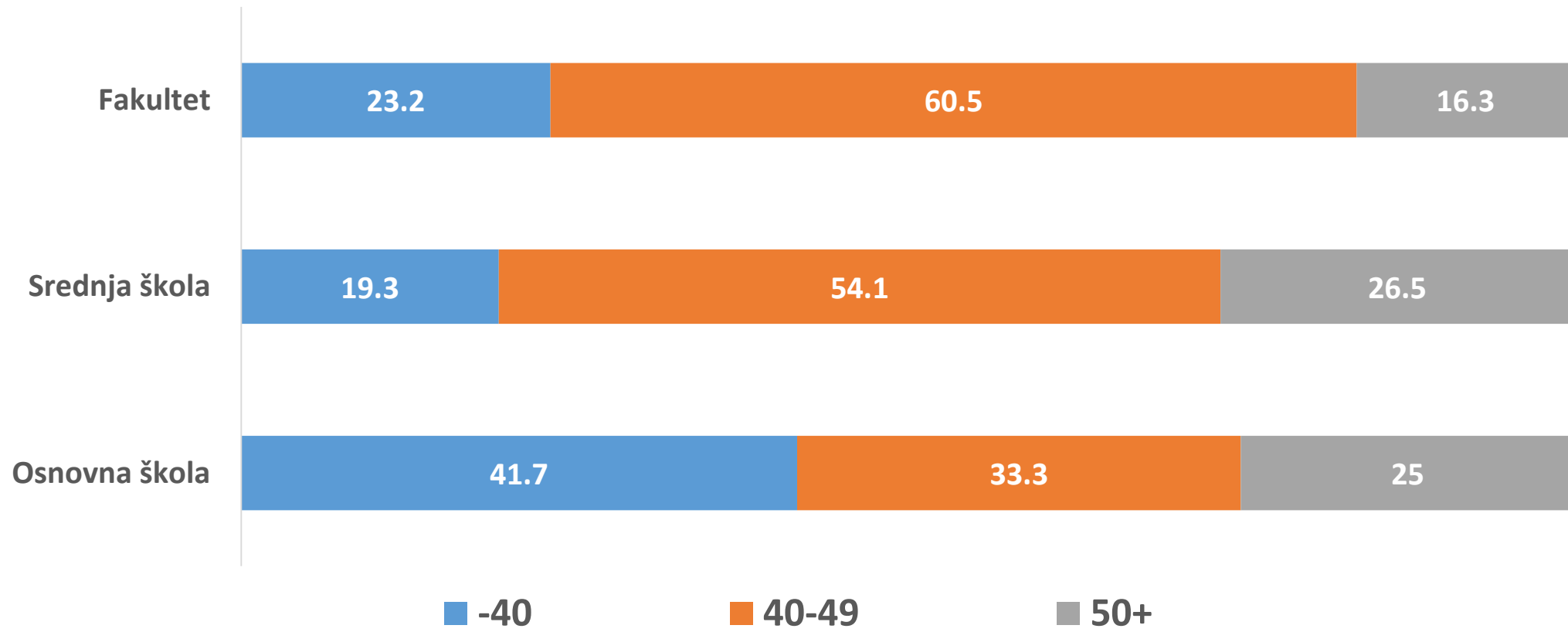
RADNO OPTEREĆENJE

Broj radnih sati nedeljno prema kategoriji zaposlenih (u %)

RADNO OPTEREĆENJE

Broj radnih sati nedeljno prema obrazovanju (u %)

ČINIOCI POKRETLJIVOSTI

Diskrepanca između poželjnog i stvarnog

Najvažniji činioci koje mladi percipiraju kao bitne za zapošljavanje

1. političke veze (30,4%)
2. socijalni kapital – poznanici/prijatelji (26%)
3. stručnost (17,8%)
4. obrazovanje (17,5%)
5. sreća (8%).

- Na školovanju postoji čvršća vera u značaj obrazovanja
- Nakon završetka obrazovanja opada; mladi smatraju da su lične i političke veze najznačajniji kanal pokretljivosti

Diskusija

- Doživotno učenje koje destandardizuje radne putanje
- Savremena organizacija tržišta rada zahteva fleksibilnije radne aranžmane
- Prekarni rad kao posledica
- Internacionalizacija tržišta rada – migracije i rad na daljinu
- Novi / stari oblici zavisnosti od porodice – „yoyo“ tranzicije